

Vergaderjaar 2024–2025

26 234

Vergaderingen Interim Committee en Development Committee

Nr. 302

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN FINANCIËN EN VOOR BUITEN- LANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSHULP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 december 2024

Hierbij zenden wij u het verslag van de Jaarvergadering van de Wereldbank die van 21 t/m 26 oktober jl. in Washington D.C. plaatsvond.

De Minister van Financiën,
E. Heinen

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp,
R.J. Klever

Verslag van jaarvergadering Wereldbank in Washington D.C.

In de week van 21 tot 26 oktober 2024 vonden de jaarvergadering van de Wereldbank («de Bank») en het Internationaal Monetair Fonds (IMF) plaats in Washington D.C. De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp (BHO) heeft vanwege een geannuleerde vlucht niet kunnen deelnemen aan de Jaarvergadering. Vervolgens is gezamenlijk besloten dat de Minister van Financiën haar, in zijn hoedanigheid als gouverneur van de Bank, zou vervangen tijdens het *Development Committee* en dat de Minister van Financiën namens haar uw Kamer het verslag zou toedoen.

De afronding van het hervormingsproces van de Bank en de eerste resultaten van de ambitieuze Evolution Agenda stonden deze keer centraal tijdens de Jaarvergadering. Verder vond de zesde rondetafelconferentie plaats over de situatie en wederopbouw van Oekraïne. Tot slot vond, aansluitend aan de Jaarvergadering, de vierde onderhandelingsronde plaats over de 21^e middelenaanvulling van de International Development Association (IDA21), het loket van de Bank voor de armste landen. Het vervolg van deze brief gaat nader in op deze drie thema's.

Tegen een achtergrond van de Russische aanvalsoorlog in Oekraïne en spanningen in het Midden-Oosten is het *Development Committee* voor een zesde achtereenvolgende keer niet tot een gezamenlijk communiqué (slotverklaring) gekomen. In plaats daarvan is een voorzittersverklaring (*Chair's Statement*) verspreid. Dit is een alternatief voor een communiqué dat geen unanimititeit vereist.

Hervormingsagenda van de Bank

Het initiatief om de Bank te hervormen (*de Evolution agenda*) is in de zomer van 2022 gestart door de G7 en een aantal gelijkgestemde landen, waaronder Nederland. Sindsdien zijn tal van maatregelen voorgesteld en aangenomen om de Bank grondig te hervormen. Zo heeft de hervormingsagenda geleid tot hervormingen op het gebied van (1) het mandaat van de Bank, om zowel meer focus op armoedebestrijding te leggen als meer rekening te houden met grensoverschrijdende uitdagingen die ook landen als Nederland raken; (2) het bedrijfsmodel van de Bank, om sneller en op grotere schaal te kunnen opereren; (3) en de financiële slagkracht van de instelling, om aan dit bredere mandaat te kunnen voldoen. Nu significante stappen zijn gezet op een breed scala van onderwerpen, werken het management en aandeelhouders van de Bank toe naar de afronding van dit proces. Het blijft natuurlijk wel zaak om ervoor te zorgen dat de aangenomen maatregelen goed worden doorgevoerd in de bedrijfsvoering van de Bank.

Een belangrijk succes in dit proces is het verhogen van de financiering voor opkomende economieën. Middels aanpassingen zoals het verlagen van de *equity-to-loan ratio* en het toepassen van innovatieve instrumenten zoals hybride kapitaal is de leencapaciteit van de International Bank for Reconstruction and Development (IBRD) de komende tien jaar met USD 150 miljard verhoogd. Veel gouverneurs spraken hun waardering hiervoor uit tijdens het *Development Committee* en moedigden het management aan het momentum te behouden.

Met betrekking tot de bedrijfsvoering wezen aandeelhouders in het *Development Committee* wederom op het belang van het betrekken van de private sector en privaat kapitaal bij het creëren van banen in klantlanden. De samenwerking met het Private Sector Investment Lab, het stimuleren van lokale-valutamarkten, de lancering van de *Warehouse-*

Enabled Securitization Platform (WESP) om institutionele beleggers aan te trekken, en het toenemend gebruik van de zogenaamde *Global Emerging Markets Risk Database (GEMS)* werden als positieve ontwikkelingen uitgelicht.

In zijn statement benadrukte Minister Heinen het belang van de thema's water, voedselzekerheid en gezondheid voor socio-economische ontwikkeling en stabiliteit in de wereld. Dit zijn ook onderwerpen waar Nederland en het Nederlandse bedrijfsleven de wereld veel te bieden hebben. Daarnaast riep Minister Heinen de Bank op tot verdere balansoptimalisatiemaatregelen en tot het tegengaan van de fragmentatie van ontwikkelingsgelden om het ontwikkelingslanden makkelijker te maken toegang tot financiering te verkrijgen. Ook benadrukte de Minister de noodzaak van het verbeteren van de belastinginning in landen waar de Bank actief is om hun zelfredzaamheid te versterken. Tot slot sprak hij blijvende steun uit voor Oekraïne en stond hij stil bij de humanitaire situatie in Gaza. Graag verwijst de Minister van Financiën u naar de schriftelijke inbreng aan het *Development Committee* voorafgaand aan de Jaarvergadering die door de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp is ingebracht namens de Nederlandse kiesgroep.¹

Rondetafelconferentie wederopbouw Oekraïne

Tijdens de zesde ministeriële rondetafelconferentie over Oekraïne wisselden Ministers van gedachten over de internationale steun aan dit land. Premier Denys Shmyhal en Minister van Financiën Serhiy Marchenko gebruikten deze gelegenheid om donorlanden te bedanken voor hun bijdragen en om het belang van aanhoudende steun te benadrukken. De steun van internationale partners is essentieel, bijvoorbeeld voor het urgente herstel van elektriciteitsinfrastructuur na de recente Russische aanvallen. De voortgang op de G7-lening t.w.v. USD 50 miljard, op basis van het verwachte rendement op bevroren Russische tegoeden, werd door verschillende partijen verwelkomd.

De Bank heeft sinds de uitbraak van de aanvalsoorlog meer dan USD 50 miljard gemobiliseerd voor (kritieke) herstelwerkzaamheden in Oekraïne. Ook draagt de Bank bij met analyses over de noden in Oekraïne. De *Rapid Damage and Needs Assessments (RDNA)*, die jaarlijks mede door de Bank worden opgesteld, inventariseren de totale herstel- en wederopbouwbehoefte en fungeren daarmee de basis voor de internationale niet-militaire steuninzet. De Bank blijft een kritiek kanaal voor Nederlandse niet-militaire bijstand, door haar expertise, grondige audit-mechanismen en ruime ervaring met projecten in oorlogsgebieden.

IDA21

Aansluitend aan de Jaarvergadering vond op 28 en 29 oktober de vierde onderhandelingsronde van de 21ste IDA-middelenaanvulling plaats. Het management van de Bank presenteerde het *IDA21 Replenishment Report* aan donoren en klantlanden, met daarin de afgesproken beleidsprioriteiten en toezeggingen. Alle betrokkenen reageerden positief op het rapport. Het management heeft sinds de vorige onderhandelingsronde aanzienlijke stappen gezet om het beleidspakket nog beter in lijn te brengen met de prioriteiten en belangen van zowel donoren als klantlanden.

¹ <https://www.devcommittee.org/content/dam/sites/devcommittee/doc/statements/2024/DCS2024-0040-Netherlands.pdf>

De Nederlandse beleidsprioriteiten, waaronder water-, voedselzekerheid en opvang in de regio vormen een belangrijk onderdeel van deze middelenaanvulling. Om de financieringsvolumes voor klantlanden te verhogen, heeft Nederland met succes gepleit voor een lichte versoering van de financieringsvoorwaarden in combinatie met versterkt schuldbeheer en belastinginning. Hiermee wordt gepoogd om te voldoen aan de ontwikkelingsnoden van landen maar tegelijkertijd ervoor te zorgen dat de schuldhoudbaarheid van klantlanden gewaarborgd blijft.

Ook is voortgang geboekt bij de aanscherping van het financieringsmodel, bijvoorbeeld door verdere balansoptimalisatie zodat meer financiering verstrekt kan worden zonder dat donoren meer hoeven in te leggen. Daarmee wordt het belang van IDA als aantrekkelijk kanaal voor betaalbare financiering aan de armste landen geborgd. Door de kennis, schaal en voorwaarden van IDA is het een essentiële financier van ontwikkelingsprojecten in lage-inkomenslanden.

De terugkoppeling van donoren en klantlanden op de huidige voorstellen wordt verwerkt in een nieuwe versie van het *IDA21 Replenishment Report* dat tijdens de laatste onderhandelingsronde op 5 en 6 december is bekrachtigd. Nederland heeft tijdens deze onderhandelingsronde, onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring, een bedrag van 935 miljoen euro toegezegd. Uw Kamer wordt hierover separaat geïnformeerd.